

yor. Özellikle park ve bahçeler gibi dış mekan kullanımlarında su tüketiminin büyük boyutlara ulaşması, peyzaj düzenlemelerinde suyun olabildiğince az kullanıldığı yeni peyzaj düzenleme biçimlerinin geliştirilmesini gerektirdi ki bu doğrultuda "Su-Etkin Peyzaj Düzenlemesi" (Water-Efficient Landscaping) genel başlığı altında "Suyun Akılçıl Kullanımı" (Water-Wise, Water-Smart), "Az Su Kullanımı" (Low-Water) ve "Doğal Peyzaj Düzenleme" (Natural Landscaping) gibi klasik peyzaj düzenleme anlayışlarından farklı yeni peyzaj düzenleme kavramları geliştirildi. Bu kavramların

her biri felsefeleri ve konuya yaklaşım biçimleri açısından bazı farklılıklar göstergemekle birlikte, hepsi de aynı temel ilkelere dayanmaktadır ve genellikle aynı anlam taşıyacak biçimde birbirinin yerine kullanılmaktadır. Bu temel ilkelerin formüle edilmesiyle geliştirilen ilk kavramsal yaklaşımlardan birisi "Kurakçıl Peyzaj Düzenleme" (Xeriscape)'dır. "Kurakçıl Peyzaj Düzenleme" ya da tüm dünyada bilinen ismiyle "Xeriscape" genel olarak suyun en az düzeyde kullanılmasıyla su kaynaklarının ve çevrenin korunmasını ilke edilen, özellikle peyzaj düzenleme olarak tanımlanabilir. Bu kav-

ram ilk olarak 1981'de, Denver (ABD) Su Departmanı tarafından peyzaj düzenlemelerinde su kullanımına yönelik tasarrufun sağlanabilmesi amacıyla "kuru" anlamına gelen Yunanca "xeros" ile "peyzaj" anlamına gelen İngilizce "landscape" sözcüklerinden geliştirildi.

BTD: Kurakçıl peyzaj düzenlemesinin ilkeleri ne?

EB: Bu düzenlemenin dayandığı yedi temel ilke var: Çim alanların olabildiğince azaltıldığı ve sulamayı en az gerektiren uygun planlama ve tasarımın yapılması; toprak analizi ve toprak koşullarının iyileştirilmesi; suya en az gereksi-

Kurakçıl Bitkiler

Doğal bitki türleri dışında seçilebilecek kuraklığa dayanıklı ve mümkün olduğunda az sulamayı gerektiren kurakçıl (xeric) bitki türlerinden bazı örnekler:

Ağaçlar

Çam türleri (*Pinus sp.*); Lawson Yalancı Servisi (*Chamaecyparis lawsoniana*); Arizona Servisi (*Cupressus arizonica*); Adi Porsuk (*Taxus baccata*); Doğu Mazısı (*Thuja orientalis*); Mabet Ağacı (*Ginkgo biloba*); Yalancı Akasya (*Robinia pseudoacacia*); Sahra Akçaağacı (*Acer campestris*); Güvey Kandili (*Koelreuteria paniculata*); Aliç türleri (*Crataegus sp.*); Erguvan (*Cercis siliquastrum*); Gladiçya ya da Üçdiken (*Gleditschia triacanthos*); Titrek Kavak (*Populus tremula*); Zofora (*Sophora japonica*); Katalpa (*Catalpa bignonioides*); Saplı Meşe (*Quercus pedunculata*); İğde (*Eleagnus angustifolia*).

Ağaççık ve Çalılar:

Berberis türleri (*Berberis sp.*); Bezelye Çalısı (*Caragana arborescens*); Adi Kurtbağı (*Ligus-*

trum vulgare); Japon Kurtbağı (*Ligustrum japonica*); Ağaç Hanimeli (*Lonicera tatarica*); Keçi Saçılı (*Spiraea vanhouttei*); Leylak (*Syringa vulgaris*); Kartopu (*Viburnum lantana*); Tüylü Kartopu (*Viburnum tinus*); Ardiç türleri (*Juniperus sp.*); Mahonya (*Mahonia aquifolium*); Taflan (*Euonymus fortunei*), Karayemiş (*Prunus laurocerasus*); Avize Çiçeği (*Yucca filamentosa*); Patlangaç (*Colutea arborescens*); Yabani İğde (*Hippophae rhamnoides*); Ateş Dikeni (*Pyracantha coccinea*); Sumak (*Rhus typhina*); İnci Çalısı (*Symphoricarpos orbiculatus* ve *S. albus*); İlgin (*Tamarix sp.*); Yayılıcı Kotoneaster- Yayılıcı Japon Taşayvası (*Cotoneaster horizontalis*); Kaya Sarmaşığı (*Hedera helix*); Yasemin (*Jasminum fruticans*); Ak Çalı (*Lycium sp.*); Amerikan sarmaşığı (*Parthenocissus tricuspidata*); Cezayir Menekşesi (*Vinca major* ve *V. minor*)

Tek yıllık ve çok yıllık çiçekler:

Civan Perçemi (*Achillea filipendulina*; *A. millefolium*; *A. ptarmica*; *A. tomentosa*); *Alchemilla mollis*; Peygamber Çiçeği (*Centaurea cineraria*); *Centranthus ruber*; Fare Kulağı (*Cerastium to-*

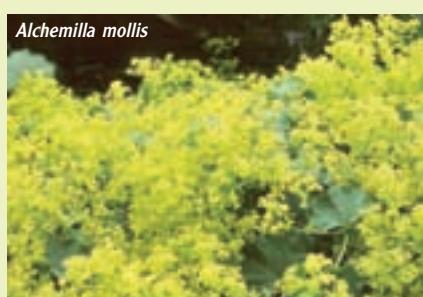
mentosum); Karanfil (*Dianthus sp.*); Sütleğen (*Euphorbia sp.*); Geranium; Gelin Çiçeği (*Gypsophila paniculata*); Kedi Nanesi (*Nepeta sp.*); Gelinçik (*Papaver orientale*); Dam Korukları (*Sedum sp.*); Siğır Kuyruğu (*Verbascum sp.*); *Veronica prostrate*; *Hemerocallis hybrida*; Süsün (*Iris germanica*); Sempervivum; Kekik (*Thymus sp.*); Alyssum; Alcea; Amaranthus; Portakal Nergizi (*Calendula officinalis*); Cosmos; *Eschscholzia*; Felicia; Gazania; Lunaria annua; Mesembryanthemum; Haşhaş (*Papaver somniferum*); Portulaca; *Salvia farinacea*.

Çim Türleri:

Otlak ayırı (*Agropyron cristatum*); *Agropyron cristatum* 'Ephraim'; batı otlak ayırı (*Agropyron smithii*); *Bouteloua gracilis*; *Buchloe dactyloides*; kanada yabaniçavdar (*Elymus canadensis*); *Elymus lanceolatus*; *Elymus trachycaulus* ssp. *Trachycaulus*; *Elytrigia intermedia*; *Festuca arundinacea*; *Festuca trachyphylla* 'Durar'; ayı postu-tilki çimi (*Festuca glauca*); *Poa ampla* Merr.; *Poa compressa* Reubens; *Poa pratensis*; *Panicum virgatum*.

Doğu mazısı

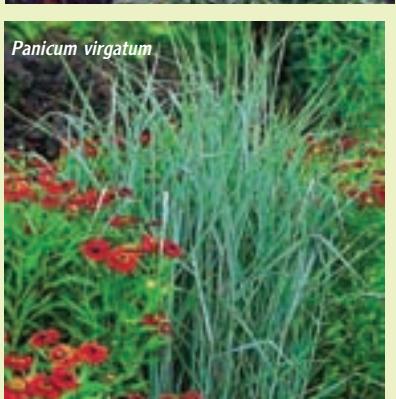
Alchemilla mollis

Ayı postu-tilki çimi

Centranthus ruber

Panicum virgatum

Ateşdikeni